

21. okt. 2016

UKA2016/142

Inatsisartut ataatsimiittarfissaannik, allaffissornikkut sullissiviit ilanngullugit, nutaamik sananissamik 2013-imi novembarimi tunngaviusumik isummernerup Inatsisartunit ilalernerqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Suleriaatsimut Ataatsimiititaliaq)

Siumumiit imatut oqaaseqassaagut.

Inatsisartuni ataatsimiittarfiliortoqarsinnaanera tassungalu ilanngullugu sulisunut allaffeqarfiit ilanngullugit ukiuni siusinnerusunili eqqartorneqartarsimavoq maannamulli suli sanasoqarani.

Ukiuni arlalinngortuni illorsuup Inatsisartuni ataatsimiittarfiusup tamatumunngalu ilaatillugu allaffeqarfiit inatsisartullu ulluinnarni sulinerminni pisariaqartitaat annertunerusumik annikinnerusumillu iluarsaaneqartarsimapput, ilaatigullu ukiut kingulliit eqqarsaatigalugit pisoqaavallaalersimaneratalu kingunerisaanik aningaasartuutit iluarsisaqattaarnerillu qimallugit nutaamik ataatsimiittarfiliortoqarsinnaanera pisariaqalersimasoq Siumumiit ilisimaaraarput.

Nunatta oqaluttuarisaanerani inuit tamat oqartussaaqataaneranni sulliviit pingaarnersaat ukiuni maanna atuunnermini, ukiut 41-it atuussimavoq. Illorsuarmi manna 1975-imiilli atuutilersimavoq sulili sulisunut allaffittut atortinneqartut qanganisaanerupput ilaatigut ullutsinnut naleqqukkunnaarsimallutik, ilami allaat allaffittut atorineqartut ilaat oqummik nalaaneqarnerata kingunerisaanik Inatsisartuni ilaasortat allaffeeranguagut ilattaluunit sivilisunerusumik najorsinnaagilaat, qanorli ulluinnarni sulinit sinneri sulisorisatsinnut sulineq ukioq tamaat eqqarsaatigalugu ullut ilaat naammaginangittartigisimassappat? Uagut ukiup ilaanni piffissanilu upernaakkut ukiakkullu najuisarnitsinni misilittakkavut eqqarsaatigalugit, sulinermi avatangiisit pitsaasut ullutsinnullu naleqquttumik suliffeqarnissaq eqqarsaatigalugu oqartariaqarpoq pisariaqarlunnalersimavoq. Minnerunngitsumik ukiuni maanna Namminersornermiit annerusumik ikaarsaarialernitsinni siunissamut naleqquttumik ataatsimiittarfeqarnissaq pisariaqalersimavoq. Ini ataatsimiittarfittut atorineqartoq mikivallaarneralu pissutaalluni inersuarmut tamat oqartussaaqataanerani qitiusumut tusarnaariarsinnaaneq ima killeqartigaaq, inuit 20-it qulaappallaarnagit taamaallaat isersimasinnaallutik, minnerunngitsumik maannakkut atorineqartoq nutserineq eqqarsaatigalugu naammaginangilluinnartoq isumaqatigiissutig-

sinnaagunarparput, ilami inip atorneqartup avatangiisaa isikkiveqaranilu portussutsimigut illersorneqarsinnaanngiusattoq atorneqarpoq, taamatullu ulluinnarni tusagassiisarnermut tunngatillugu ininut allanut aatsaat appakaateqqaarluni periarfissaqarpoq. Kikkut tamarmik isersinnaasariaqarput, tamannami aamma innuttaasut pisinnaatitaaffigaat, innarluutillit kaassuartakkani issiasut eqqarsaatigalugit periarfissaqanngilluinnarpoq, ilami ininit allernit qummut pisariitsumik periarfissaqanngilluinnarluni aamma minnerunngitsumik ini ataatsimiittarfusoq eqqarsaatigalugu periarfissaqaratittaaq.

Siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu naleqquttumik inuiaallu kiffaanngissuseqarluni ingerlatsivigineqarneranni naleqquttumik iseruminartumik allanutaaq tulluusimaarutaasinnaasumik kajungilersitsisumillu suliffigineqarneranni sulliveqarnissaat piffissangortoq Siumumi isumaqarpugut.

Taamaattumillu ataatsimiittarfittaarnissamut naleqquttumik sulisunullu pitsaasumik atugassaqaarfiumik allaffeqarfiliortoqarnissaa pisariaqartoq nalornissutiginnilarput, ukiut tulluittut amerlasuut eqqarsaatigalugit. Minnerunngitsumik immikkuullarissuteqarnissaa pingaartillugu eqqarsaatigineqarsinnaanersoq illorsup ilaani annikinnerusumik saqqummersitsiviusinnaasumik ilaqartinneqarsinnaanera, inuiattummi tulluussimaarutigisinnaasavut ersinngitsutullusooq inissisimasut amerlaqaat. Inuiaat allat ilisimatusarnikkut siulitsinnik siuttoqarlutik tusaamasanngortarsimapput, assersuutigalugu issittup ilisimatusarfigineqarnerani, siulersortaasullu siulivut ilisimagaluarlutigu oqaluttuariaanerat annerusumik ilisimanngilarput, uffa massa saqqumilaartillugit inuiannut allanut aamma saqqumilaarutigisinnaasaraluvut. Taamaattumik illorsuup sananeqarnissaani eqqarsaatigineqartari-aqartut Siumumi isumaliutigeqqarput, aqutit allanik ingerlavigineqarsimanngitsut politikikkut ilisimatusarnikkullu ilangullugit illorsuarmi takutinneqarnissaanut periarfissinneqartuuppata qanoq pisuuguallannartigissagalarpa? Avannaani Qeqqani, Kujataani, Kangiani Tunumik taagukkatsinni inoqarfinni siammaseqisuni inuit imaannaangitsorsuit saqqumilaartinnerullugit, maani nunatsinni politikikkut kinguaariit tulluittut aamma tulluusimaaruteqarnissaat inini suliffigiuminartuni pitsaasumillu avatangiiseqartumi kajumillutik suleqataanissaminnut aqutissiuullugit.

Siunnersuummi aningaasalersuinissamut periarfissatut isumaliutigineqartoq ukiut 30-it qaangiunneranni illorsuarmik nammineq pigisassamik siunnersuutaasoq tamakkiisumik taparserparput, periarfissatut ilanngullugu misissoqqarput Illuut A/S pigisanik qularnaveequsiilluni taarsigassarsineratigut pisinnaappat sanaartukkap naammassinerani saqqummiunneqartutut 10,5

mio kr 12,5-mio kr-illu akornanni ukiumut attartornermut periarfissaanersoq ilanngullugu Siumumiit misissoquarput.

Siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu isumatusaarnerussaaq kinguariit tulluuttut aamma eqqarsaatigalugit ataatsimiitarfissaq inillu sulliviusut sanaartorneqarnissaat kinguarsarnagu sulissutigisallugu. Ilangulluguttaaq sumi sananeqarnissaanut nalornisoqaqqunagu soorunami illoqarfiit pingaarnersaani sananissaq nunaminertamik periarfissaqarpat tamanna tulluartsuusoq Siumumiit isumaqarpugut. Nunaminertarlu ajornartorsiutaassappat kina oqarpa illoqarfiit allat periarfissaas-sangitsut?

Periarfissaqarpat maanilu toqqavissanik amigaateqartoqarpat aamma illoqarfiit allat periarfissaam-mata Siumumiit taamatut oqaaseqarluta suleriaatsimut ataatsimiititaliap innersuusutai taperserlugit aapassaaneerisoqartinnagu Suleriaaseq pillugu Ataatsimiitsitaliamut innersuupparput.

Jens Immanuelson

Siumut